

УДК 321.64

Давлетова Г. В.¹Бондаренко А.О.²

¹ асист. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. Е-419а НУ «Запорізька політехніка»

ЗМІ В ТОТАЛІТАРНОМУ І ДЕМОКРАТИЧНОМУ РЕЖИМАХ ТА ПРОБЛЕМА ЇХ ЗАЛЕЖНОСТІ

Засоби масової інформації (ЗМІ) – сукупність органів публічної передачі інформації за допомогою технічних засобів; позначення засобів повсякденної практики збору, обробки і поширення повідомлень масовим аудиторіям. До цього поняття входять: преса, радіо, телебачення, інтернет, кінематограф, звукозаписи та відеозаписи, відеотекст, телетекст, рекламні щити та панелі, домашні відеоцентри, що поєднують телевізійні, телефонні, комп'ютерні та інші лінії зв'язку. Всім цим засобам притаманні якості, що їх об'єднують – звернення до масової аудиторії, доступність багатьом людям, корпоративний зміст виробництва і розповсюдження інформації.

Чому ця тема зараз є актуальною для розгляду? З точки зору соціології, ЗМІ – це соціальні інститути, зайняті збором, обробкою, аналізом і поширенням інформації в масовому масштабі. З точки зору політології, засоби масової інформації - це ще і спосіб політичної пропаганди, агітації і політичної маніпуляції населення. Без преси, телебачення, радіомовлення жодний громадянин не може правильно зорієнтуватися в політичних процесах, визначити свою політичну орієнтацію та приймати відповідальні рішення.

Але спочатку треба розглянути різницю між ЗМІ в країнах з демократичним та тоталітарним режимами. В тоталітарному режимі ЗМІ фактично знаходиться під контролем держави, інформація піддається цензурі, ідеологічній окрасці та популяризації правлячої партії. Мета демократії – досягнення граничної різноманітності (плюралізму), залученні найвищої кількості людей до соціального життя і розподілу суспільного продукту. А тому ЗМІ є незалежним від впливу держави і інформація подається до народу у її первинному і правдивому вигляді.

Функції ЗМІ: 1) Інформаційна функція – отримання й поширення відомостей про найбільш важливі для громадян та органів влади події. На основі цієї інформації формується громадська думка щодо діяльності органів влади, об'єднань громадян, політичних лідерів тощо. 2) Освітня функція – донесення до громадян певних знань дозволяє адекватно оцінювати, упорядковувати відомості, отримані з різних джерел, правильно орієнтуватися в суперечливому потоці інформації. 3) Функція соціалізації – засвоєння людиною політичних норм, цінностей, зразків поведінки дозволяє

їй адаптуватися до соціальної дійсності. 4) Функція критики й контролю. Критика ЗМІ характеризується необмеженістю свого об'єкта. Їх контрольна функція ґрунтується на авторитеті громадської думки. ЗМІ не можуть застосовувати санкцій до правопорушників, але вони дають юридичну й моральну оцінку подій та осіб. У демократичному суспільстві у здійсненні контрольних функцій ЗМІ спираються як на громадську думку, так і на закон; 5) Мобілізаційна функція виявляється у спонуканні людей до певних політичних дій чи соціальної бездіяльності. 6) Оперативна функція – обслуговування ЗМІ політики певних об'єднань громадян.

Щодо плюсів, ЗМІ забезпечують представникам різних суспільних груп можливість:

- публічно висловлювати власні думки;
- знаходити та об'єднувати однодумців;
- чітко формулювати та представляти в громадській думці свої інтереси.

Зараз в Україні дуже актуальна політична пропаганда і тотальна маніпуляція населенням через ЗМІ. Люди у нашому столітті віддають перевагу вірити і сприймати за правду те, що бачать на екрані, у газеті, тощо. І це є проблемою, бо в Україні хоч ЗМІ і незалежне від впливу держави це не означає, що воно не може бути залежним взагалі. На відміну від тоталітарних режимів, у демократичному ЗМІ можуть бути куплені в приватну власність. Як приклад цього, всі українські канали знаходяться у приватній власності. Через це інформація, яка поступає від таких ЗМІ може бути перекрученою та деякими місцями неправдивою. І хоч завдяки закону України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1993, № 1, ст. 1), статті 3 забороняється агітація до насильства, жорстокості, розпалювання війни та інше, це не стає завадою агітувати якогось депутата та виставляти його в кращому світі з метою його популяризування. З цим можна сказати, що основні ЗМІ в Україні залежні, а незалежних майже немає і внаслідок чого розкривається проблема маніпулювання людьми.